

IZVJEŠĆE O RADU HRVATSKOG ARHEOLOŠKOG DRUŠTVA TIJEKOM 2010. GODINE

Ovo izvješće zapravo obuhvaća djelovanje Društva u razdoblju između dvije godišnje skupštine.

Medijski napadi

Većina nas koji smo odabrali ovaj poziv od početka smo bili svjesni da vjerojatno nećemo doživljavati neka golemna društvena priznanja za naš trud i djelovanje. Oni kojima to nije bilo jasno na početku brzo su se u takvu situaciju uvjerali ukoliko su se istinski posvetili svojoj struci. Iako nismo očekivali neke javne počasti nismo se nadali niti da će u službi dnevno-političkih obračuna ili nečijih gospodarskih interesa naša struka biti javno kriminalizirana, a vrijednost naše arheološke baštine do krajnjih granica relativizirana i obezvrijeđena. Naše društvo je reagiralo isti dan kada je ta kampanja započela s dva opsežna priopćenja koja su bila upućena svim pisanim i elektroničkim medijima, odnosno na preko 50 adresa. Na žalost, na većini mjesta naišli smo na zid nezainteresiranosti ili šutnje koji smo s mukom i osobnim naporima i angažmanom manje ili više uspješno pokušavali probijati.

Netko je u tim napisima sarkastično rekao kako je u ovoj zemlji lijepo biti arheologom. Unatoč svakodnevnim nedaćama i golemim osobnim odricanjima i ulaganjima u struku koja svatko od nas svakodnevno podnosi, ja se s dotičnim slažem: u ovoj zemlji je doista lijepo biti arheologom i mi se ubrajamo među one rijetko sretne koji su privilegirani da se bave onime što vole. Međutim, s time dolazi i određena odgovornost, odgovornost prema baštini koju štitimo i struci kojom se bavimo – i upravo to su one postavke koje će ovo Društvo sada i uvijek beskompromisno braniti.

I ja ću ponoviti kao što sam nekoliko puta rekao: naša zemlja nije Egipat, niti Grčka, nego Hrvatska. Naša zemlja nije zemlja piramida i ovdje nije bila

Troja. Ali naša zemlja je zemlja Vučedola, Krapine i Dioklecijanove palače. Naša zemlja je mala zemlja sa sedam spomenika na UNESCO-vom popisu svjetske baštine, a tri među njima pripadaju arheologiji. Naše more vjerojatno je posljednje mjesto gdje podmorsko blago još nije u potpunosti opljačkano i gdje se još uvijek mogu dogoditi svjetska iznenađenja poput „Apoksiomena“. To bogatstvo je ono što nam je povjereno da predamo budućim naraštajima i tu leži naš posao i naša odgovornost.

Pri tome smo imali od koga učiti jer kao što većina vas zna Hrvatsko arheološko društvo je udruga s dugogodišnjom tradicijom. Tijekom proteklih 130 godina u našem Društvu su djelovala sva najveća imena hrvatske arheologije i kulturnog života naše zemlje, a neki od naših članova bili su i znamenita imena svjetske znanosti, od otkrivača do posljednjeg istraživača upravo tako često spominjane Troje.

Dodjela nagrada Hrvatskog arheološkog društva i proglašenje počasnih članova

I ove godine smo unatoč teškoj financijskoj situaciji organizirali našu tradicionalnu svečanu dodjelu nagrada Društva u palači Matice hrvatske. Tako je u veljači nagradu za životno djelo „Don Frane Bulić“ primio prof. dr. sc. prof. dr. Nenad Cambi, dok je godišnja nagrada „Josip Brunšmid“ dodjeljena Dubravki Balen Letunić za projekt izložbe *Dreitausend Jahre Vorgeschichte*. Počasni članovi Društva postali su mr. sc. Branka Šulc i dr. Zdenko Brusić. I ove godine smo zahvaljujući pijanistici Tamari Jurkić Sviben mogli uživati u glazbenom djelu programa, pa se nadamo da ćemo tu lijepu tradiciju nastaviti i iduće godine.

Organizacija skupa u Varaždinu

Na prošlogodišnjoj godišnjoj skupštini koja je održana na Visu 2009. najavili smo održavanje ovogodišnjeg skupa i godišnje skupštine u Varaždinu, a suorganizacija je povjerena Gradskom muzeju Varaždin.

Nastavili smo s naporima na podizanju discipline i ažurnosti prilikom prijava izlaganja za skup i iako smatram da smo dosta postigli nastaviti ćemo u istom smjeru. Isto se može primijeniti i na znanstvenu kvalitetu radova na skupu.

Goleme zasluge za uspješnu organizaciju ovog skupa pripadaju svakako Gradskom muzeju Varaždin i našoj kolegici Marini Šimek. Iako u trenutku kada su počeli dogovori o održavanju našeg skupa u Varaždinu nitko nije mogao niti sanjati koliko će se situacija drastično promijeniti pod udarom krize, ona i njezina ustanova nisu posustali. Svojim golemim trudom i zalaganjem uspjeli su premostiti sve organizacijske i financijske poteškoće koje organizacija ovakvog skupa u trenutku posvemašnje financijske i društvene krize nosi u što se svi ovih dana možemo uvjeriti.

Izuzetno važnu ulogu na organizaciji ovog skupa imala je i naša tajnica dr. sc. Jacqueline Balen koja je unatoč golemom opterećenju na znanstvenom, stručnom i profesionalnom polju, još našla mnogo vremena i energije za rad na ustrojstvu ovog skupa.

Svakako važnu ulogu ima i kolegica Helga Zglav koja je ove godine predložila i u sastavu ovog skupa organizirala znanstveni kolokvij „*Arheologija kasnog srednjeg i ranog novog vijeka*“. Po mom skromnom mišljenju postigla je upravo ono što nam je i bio cilj pri uvođenju ove organizacijske novine na naše skupove, a to je sintezni pregled, unaprjeđenje i promocija specifične znanstvene cjeline unutar hrvatske arheologije. Zahvaljujemo joj na njezinom trudu i molimo sve koji su u mogućnosti da joj pruže svu pomoć s organizacijom objave rezultata tog kolokvija kako bi uloženi trud organizatorice i autora na odgovarajući način i bio zaključen.

Nakladnička djelatnost

Zahvaljujući marnom radu našeg Bože Čečuka izišla su tri redovita broja Obavijesti koje su još uvijek temeljni nositelj veoma važne funkcije sustavne objave temeljnih informacija s arheoloških istraživanja različitih vrsta u našoj zemlji.

Nakladnička djelatnost predstavlja i najveću financijsku stavku u izdacima društva. Uz Obavijesti koje iziskuju znatna sredstva, potrebni su znatni naponi kako bi se osigurala sredstva za objavu još ponekog izdanja. Zahvaljujući reorganizaciji financijskog poslovanja i suradnji s organizatorima skupova u sferi nakladništva planirali smo taj propust nadoknaditi u sljedećim godinama. Unatoč vremenima najveće financijske i društvene krize koja se nas zadesila u posljednjim desetljećima, sa zadovoljstvom vas mogu izvijestiti da su nakon prošlogodišnje objave Izdanja HAD-a sa skupa u Gospiću, već ove godine objavljena Izdanja HAD-a sa skupova u Puli, Dubrovniku i Visu. Najveće zasluge za to treba svakako pripisati urednicima i ustavama nositeljicama pojedinih izdanja. Posebno bih istaknuo Izdanja HAD-a sa skupa na Visu koja su već ove godine ugledala svjetlo dana. To je model koji pokušavamo učiniti standardom za naša izdanja što bi u golemoj mjeri povećalo relevantnost te serije i dalo joj zasluženno mjesto u znanstvenoj i stručnoj publicistici unutar hrvatske arheologije, a nadamo se i šire. O tomu svjedoči i zanimanje mnogih stranih kolega za nova i buduća izdanja HAD-a što smatramo komplimentom i obvezom. Isto tako smatramo da će naše nakladničko vijeće s uspjehom odgovoriti na te izazove kao i da će unatoč krizi tijekom sljedećih godina održati našu nakladničku djelatnost na kvalitetnoj razini, a možda pokrenuti i neke nove projekte. I na ovom polju također bih istaknuo golemi doprinos naše tajnice dr. sc. Jacqueline Balen u koordinaciji svih poslova oko Izdanja, što je zahtijevalo golemu količinu osobnog vremena i energije.

Članovi i članarina

Članstvo svakodnevno fluktuiralo ali jasna je tendencija da svake godine primimo novih članova otprilike koliko ih isključimo iz članstva zbog neplaćanja. Stoga smatram da možemo biti izrazito zadovoljni s prosječnom brojkom od oko 500 domaćih i pedesetak stranih članova. Gotovo najstabilniji platiše su nam pridruženi članovi čiji broj bilježi stalni blagi porast što vjerojatno svjedoči o pozitivnoj percepciji arheologije kao struke, čemu, nadamo se, u određenoj mjeri pridonosi i naše Društvo. Broj članova pripravnika je otprilike isti kao i prošle godine, samo je fluktuacija manja što znači da su mjere koje smo poduzeli utjecale na njihovu odgovornost pri plaćanju članarine. Općenito, unatoč vidljivim poboljšanjima, što smatramo i odrazom porasta pozitivne percepcije rada Društva među samim članovima, smatramo da odnos prema plaćanju članarina treba učiniti još odgovornijim na čemu ćemo i dalje inzistirati.

Internetska stranica

Iako mnogi to ne znaju Društvo već desetak godina pokušava pokrenuti svoju internetsku stranicu što se zbog niza razloga organizacijske i financijske prirode do sada nije uspjelo ostvariti. U mnogo navrata, pa i protekle godine na godišnjoj skupštini članstvo je upozoravalo na taj nedostatak. Unatoč činjenici da niti ove godine nismo dobili zatraženu financijsku potporu veliko mi je zadovoljstvo izvijestiti vas da je odnedavno aktivna internetska stranica našeg društva što je gotovo isključiva zasluga naše tajnice i stručne ekipe koju je ona angažirala. Sigurni smo da je ovo golem doprinos aktivnostima i promidžbi našeg Društva stoga očekujemo vašu suradnju i **KONSTRUKTIVNE** sugestije. Uz to nam je želja podići komunikaciju s članovima društva na potpuno drugu razinu pa očekujte i promjene u tom smjeru koje nam aktivnost ove stranice sada omogućuje. Dakako sve u skladu s organizacijskim i financijskim mogućnostima Društva.

Ostale aktivnosti

Ove godine smo konačno dovršili i postupak pravne stabilizacije Društva koji je počeo još prije nekoliko godina usklađivanjem Statuta s novim pravnim naputcima za djelovanje udruga, unošenjem novih podataka o sjedištu i usklađivanjem s ostalim regulativama koji nam sada omogućuju kvalitetno knjigovodstveno i drugo administrativno djelovanje u potpunosti usklađeno s propisanim pravnim okvirima.

U radu Društva dogodila se još jedna značajna promjena. Zbog poodmakle životne dobi i narušenog zdravlja naš Božo Čečuk nas je zamolio da se povuče s poslova administriranja poslova društva u sjedištu. Na tim poslovima zamijenio ga je njegov dugogodišnji suradnik gospodin Gajšak, koji vam je na raspolaganju u prostorijama društva tri puta tjedno (ponedjeljkom, srijedom i petkom) u razdoblju od 10 do 12. Iako je naš Božo nezamjenjiv i u tom smislu će nastaviti s radom na Obavijestima, središnji odbor za sada je izuzetno zadovoljan ovim aranžmanom iako nas je to u ovoj ionako kriznoj godini stavilo pred nove financijske izazove.

U svom djelovanju Hrvatsko arheološko društvo uvažava i svoje najmlađe članove pa smo pomogli održavanje studentskog arheološkog skupa i izdavanje časopisa studenata arheologije.

Zaključak

Smatram da je Društvo u proteklom razdoblju postiglo izuzetno značajne rezultate. To se posebice očituje u nakladničkoj djelatnosti gdje smo i u uvjetima najdublje krize, s tri izdanja naših skupova uspjeli čak i nadmašiti očekivane rezultate. Posljedica toga bili su krajnji financijski naponi koje posvemašnjom štednjom uspijevamo izdržati s nadom u poboljšanje. Važna je i uspostava internetske stranice koja će svakako značiti potpuno drugu razinu komunikacije sa članovima i javnošću. Isto tako postignuti su i značajni rezultati u smislu standarda znanstvene i organizacijske razine znanstvenih skupova u organizaciji društva. Društvo je pravno stabilizirano, a naša mogućnost da zadržimo pa čak i intenziviramo neke od naših aktivnosti dokaz je postignute financijske stabilnosti i odgovornosti.

Unatoč činjenici da uz znatno smanjena raspoloživa sredstva (preko 20 %) i resurse možemo biti i više nego zadovoljni postignutim, smatram da ima još prostora za napredak i poboljšanja našeg rada i djelovanja. To se posebno odnosi na polje suradnje na zajedničkim projektima s drugim organizacijama kompatibilnog djelovanja koje ove godine nije bilo posebno izraženo zbog krize koja je pogodila sve potencijalne i postojeće partnere u takvim aktivnostima te su bili više zaokupljeni vlastitim problemima nego mogućnošću suradnje. U tom smislu potaknut ćemo kontakte s arheolozima i društvima iz drugih zemalja te na taj način polučiti još dosta zanimljivih projekata. Nadamo se u narednom razdoblju intenzivirati suradnju s postojećim i novim partnerima na dobrobit hrvatske arheološke baštine, što je dakako usko vezano uz priljev financijskih sredstava i realizaciju započetih koprodukcijskih projekata.